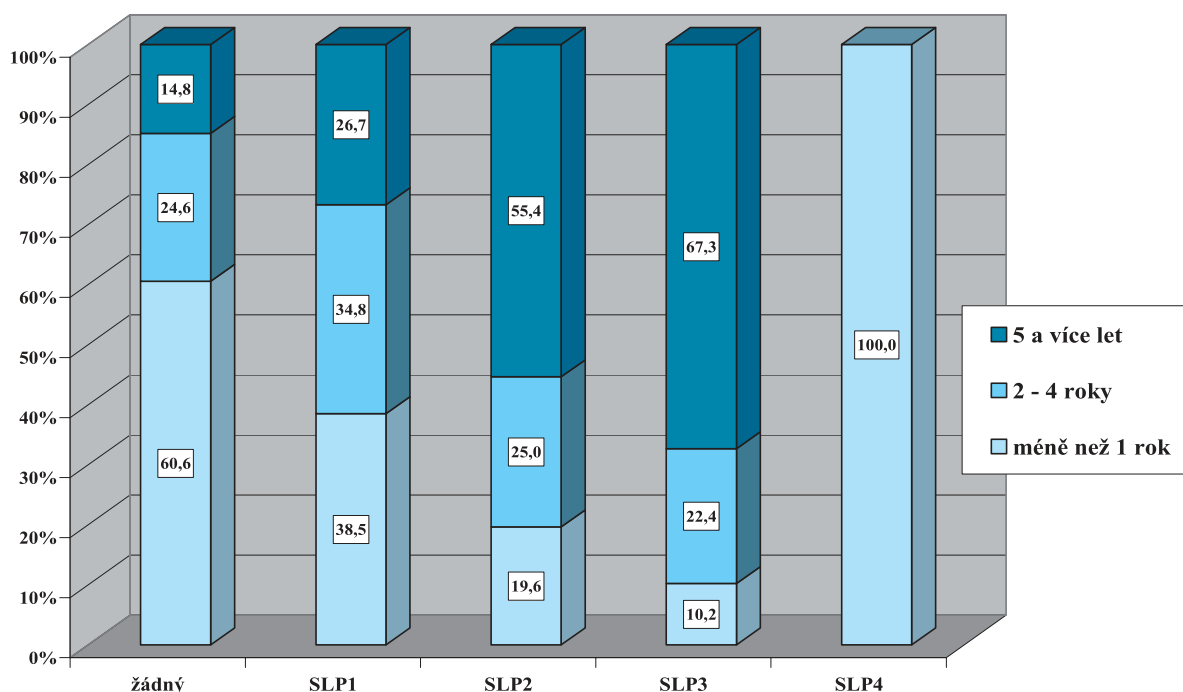

V akademickém roce 2005/2006 byla realizována rozsáhlá analýza jazykových potřeb s cílem získat relevantní informace, které by napomohly zefektivnit jazykovou přípravu vojenských profesionálů na Univerzitě obrany a maximálně ji přiblížit potřebám praxe. Protože analýza zahrnovala poměrně široký okruh otázek a odpovědi na tyto otázky byly získány od 673 respondentů, vyhodnocování výsledků v třídění 2. a 3. stupně proběhlo až v tomto akademickém roce. Tento příspěvek navazuje na již publikovaný článek ve VR č. 4. v r. 2006 a prezentuje nově zjištěná data.

Učitele jazyků při konstrukci dotazníků za účelem získání dat zajímaly mnohé otázky. Jednou z nich bylo, jestli existuje **vztah mezi délkou studia angličtiny a její nejvyšší dosaženou úrovní dle normy NATO STANAG 6001** (viz graf 1a).

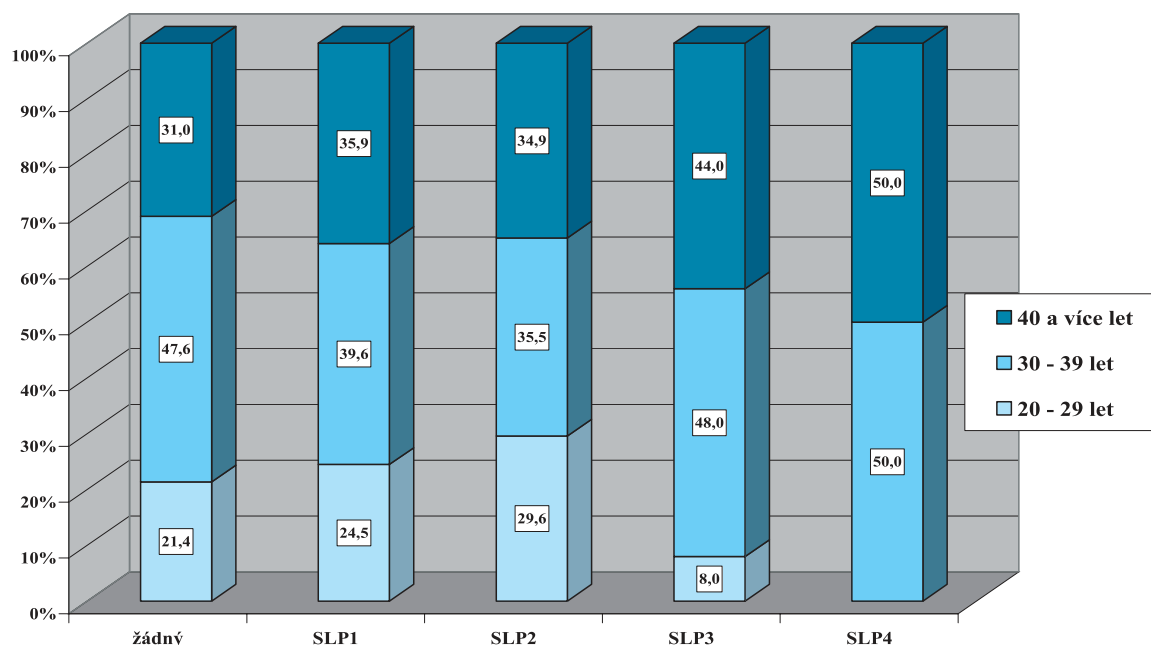
Korelační koeficient tohoto vztahu překvapivě není vysoký (0,37). Z grafu je však evidentní, že čím vyšší jazyková úroveň (SLP - Standardized Language Profile), tím je i vyšší procento těch vojáků, kteří studovali angličtinu déle. Do tohoto schématu evidentně nezapadá část grafu zobrazující vojáky, kteří dosáhli SLP 4, neboť se jedná pouze o dva respondenty, a tudíž nelze vyvodit závěr, že dosáhnout SLP 4 je možné při studiu anglického jazyka méně než jeden rok.

Graf 1a: Vztah mezi délkou studia angličtiny a nejvyšší dosaženou jazykovou úrovní angličtiny dle normy STANAG 6001

Další zajímavou otázkou, kterou se analýza zabývá, je **vztah mezi nejvyšší dosaženou úrovní angličtiny a věkem** (graf 1b). Tady bylo možné očekávat, že vyšší úrovně dosahují mladší věkové skupiny, a to z důvodu lepší jazykové přípravy na nižších stupních vzdělání

a z důvodu lepších předpokladů učit se cizímu jazyku v mladším věku. Na druhé straně se ale také dalo předpokládat, že i starší vojenští profesionálové budou mít vyšší jazykovou úroveň díky vzdělávání v jazykových kurzech po ukončení vysoké školy. Analýza překvapivě ukázala, že v praxi platí druhá uvažovaná možnost. Zejména u úrovně SLP 3 je podíl nejmladší věkové skupiny od 20 do 29 let pouze 8 %. Tato skutečnost by se měla v dohledné době změnit, protože podle požadavků MO by měli absolventi Univerzity obrany dosáhnout právě této úrovně.

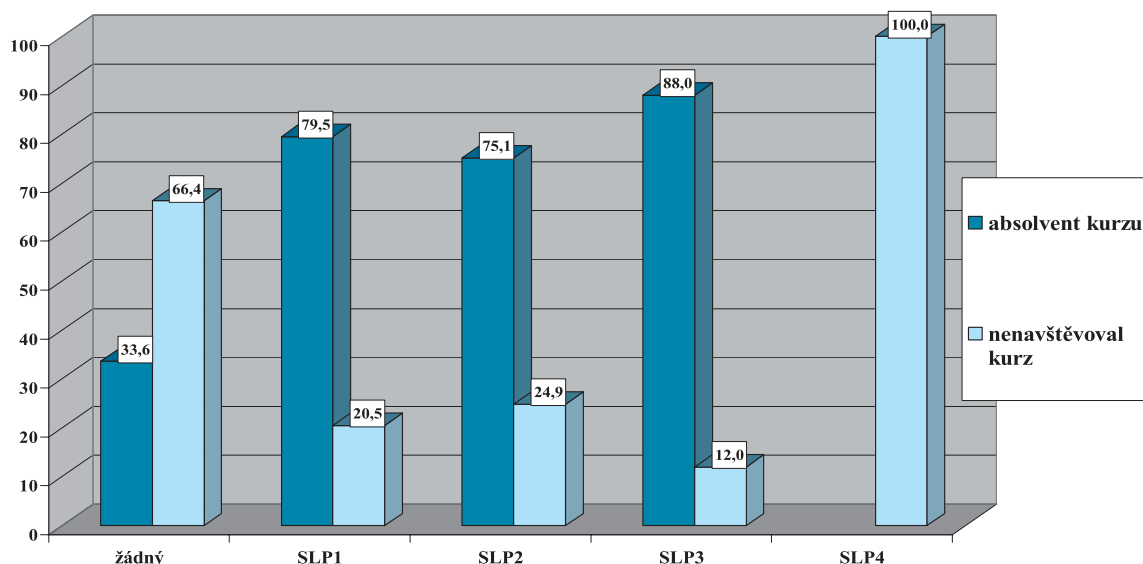
Graf 1b: Vztah mezi nejvyšší dosaženou jazykovou úrovní angličtiny a věkem

Bylo zkoumáno také **procentuální zastoupení nositelů úrovně angličtiny SLP 1, 2, 3 a 4 u různých složek ozbrojených sil**. Potěšující je, že nejnižší procento vojáků z povolání bez jakékoliv úrovně angličtiny dle STANAG 6001 je u Vojenské policie (12,1 %) a na Ministerstvu obrany a Generálním štábu (11,6 %). Nejvyšší procento nositelů úrovně SLP 2 je u speciálních sil (40,6 %) a hned poté na MO a GŠ (34,1 %), kde je zároveň i největší procento nositelů SLP 3 (23,2 %). Lze předpokládat, že procento vojáků z povolání bez jakékoliv dosažené úrovně dle STANAG 6001 se bude u všech složek postupně snižovat na nulu.

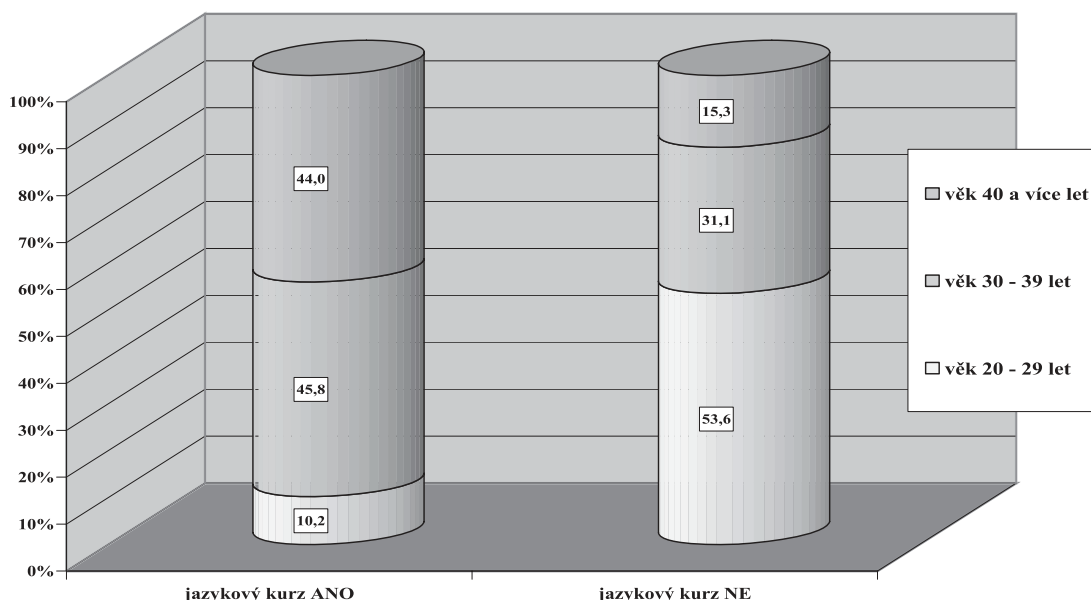
Počet nositelů jednotlivých úrovní SLP koresponduje i s **frekvencí používání angličtiny v zaměstnání**. Angličtinu v zaměstnání používá příležitostně až 60 % profesionálů ze složek specializovaných sil a vojenské policie a téměř 40 % ze složky vzdušných sil. Poměrně vysoké procento složek vzdušných sil a MO a GŠ používá angličtinu ve svém zaměstnání několikrát za týden (vzdušné síly 16 %, MO a GŠ 31 %).

Když vyloučíme z interpretace respondenty bez jakékoliv SLP a dva respondenty se SLP 4, je zjevné, že **vztah mezi získaným stupněm SLP 1, 2 a 3 a účastí na kurzu existuje** (graf 2a a 3b). Například kurz navštěvovalo 79,5 % nositelů SLP 1, 75,1 % nositelů SLP 2 a dokonce až 88,0 % nositelů SLP 3. Tyto výsledky však nelze u kurzů na SLP 1 a 2 zaměňovat s úspěšností v kurzech na tyto úrovně, protože nositelem např. SLP 2 může být i účastník kurzu na SLP 3.

Sledování **vztahu mezi věkem a účastí na jazykovém kurzu** (graf 2b) ukázalo, že z účastníků jazykových kurzů bylo 10,2 % vojáků z povolání ve věku od 20 do 29 let, 45,8 % vojáků ve věku od 30 do 39 let a zbytek, tedy 44 % vojáků z povolání, ve věku 40 a více let.

Graf 2a a 3b: Vztah mezi získaným stupněm SLP (1, 2, 3, 4) a účastí/neúčastí respondentů po absolvování svého studia na jazykovém kurzu

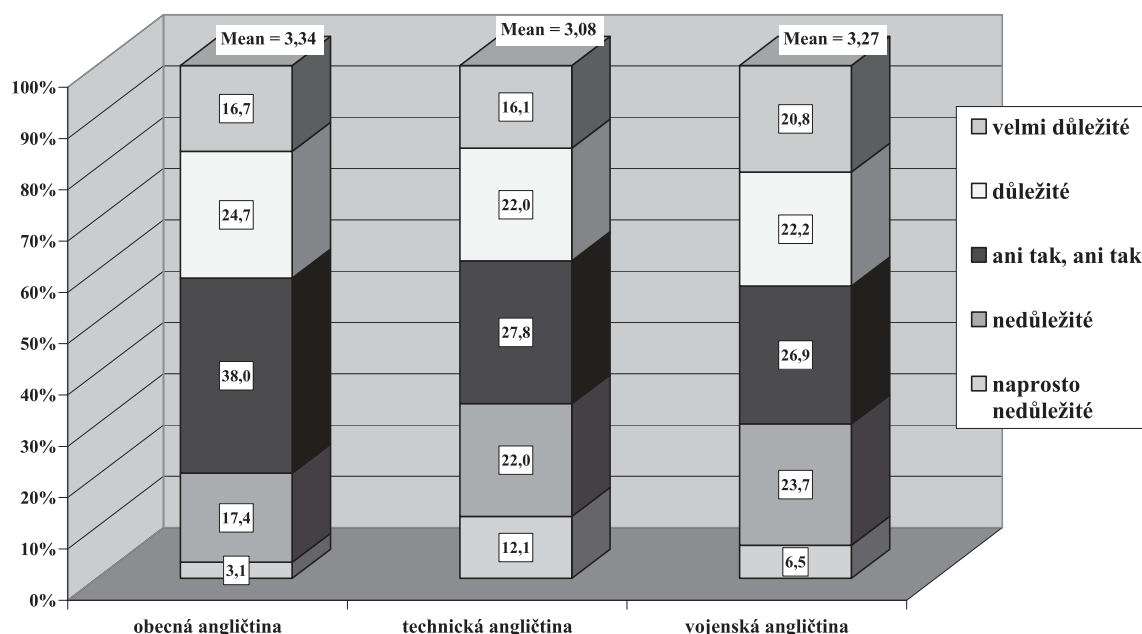
Graf 2b: Vztah mezi věkem a účastí/neúčastí na jazykovém kurzu

Zajímalo nás také, **nakolik vojáci z povolání, kteří se zúčastnili jazykového kurzu, potřebují používat anglický jazyk při svém výkonu povolání.** Potěšujícím výsledkem je, že alespoň příležitostně potřebuje angličtinu ke své práci téměř 40 % respondentů a několikrát za týden dokonce téměř 16 % dotázaných. Tyto výsledky svědčí o tom, že do kurzů jsou cíleně vysíláni vojáci z povolání, kteří komunikaci v anglickém jazyce potřebují.

V rámci hlubší analýzy na základě třídění 2. a 3. stupně jsme také zjišťovali, **které konkrétní pracovní činnosti v anglickém jazyce respondenti vykonávají.** Za nejčastější byly označeny následující aktivity: *poslech přednášek, účast na neformálních setkáních, čtení emailů, novin a manuálů a psaní emailů.* Tyto výsledky určitě budou využity ve výuce angličtiny na UO, protože poskytují důkaz o reálných jazykových potřebách v praxi.

Další z dotazníkových položek byla zaměřena na otázku **míry důležitosti angličtiny obecné, technické a vojenské** z pohledu respondentů (graf 4c). Přestože se beze sporu jedná

o subjektivní hodnocení dotazovaných, výsledky jsou v každém případě zajímavé. Pouze 3 % dotazovaných se domnívá, že obecná angličtina je naprosto nedůležitá pro jejich praxi. Naopak téměř čtvrtina respondentů pokládá obecnou angličtinu za důležitou a necelých 17 % za velmi důležitou. Technickou angličtinu pokládá za důležitou 22 % dotazovaných a 16 % ji pokládá dokonce za velmi důležitou. Podobně je to s názorem na důležitost vojenské angličtiny – za velmi důležitou ji pokládá zhruba 21 % dotázaných, za důležitou 22 %.

Graf 4c: Míra důležitosti angličtiny obecné, technické a vojenské

Všechny tři uvedené oblasti angličtiny (vojenská, technická, obecná) jsou pro jednotlivé funkce alespoň trochu důležité. Vojenská angličtina se jeví jako vůbec nejdůležitější pro funkci náčelníka. Technická angličtina se jeví jako důležitá zejména u vojáků základní funkce a u specialistů druhů vojsk. Naopak pracovníci štábu technickou angličtinu potřebují podstatně méně. Obecná angličtina je hodnocena všemi respondenty jako potřebná.

Zajímala nás rovněž otázka, jaký je **vztah mezi účastí profesionálů na misích a jejich dosaženou jazykovou úrovní**. Výsledky ukázaly zjevnou souvislost mezi dosaženou jazykovou úrovní a účastí na misích. Násobná účast na misi je častěji „podepřena“ vyšší úrovní znalostí anglického jazyka.

Závěr

Výše komentované výsledky třídění 2. a 3. stupně analýzy jazykových potřeb vojenských profesionálů uzavírají náročnou práci na dvouletém výzkumném projektu na Univerzitě obrany. Analýza přinesla hlubší vhled do problematiky výuky a praktického používání anglického jazyka v AČR. Nastínila možné směry, jak změnit jazykové kurikulum, aby co nejlépe vyhovovalo stávajícím jazykovým potřebám. V současné době na Univerzitě obrany probíhají práce na inovaci kurikula anglického jazyka v bakalářském studijním programu, které rovněž vycházejí z celkových výsledků zmíněné analýzy. Do jaké míry splní inovované kurikulum očekávání z hlediska zvýšení efektivity výuky, ukáže zamýšlená analýza kvality jazykového vzdělávání na CJP UO v časovém horizontu tří let.

Literatura:

- KOTÍKOVÁ, J. *Analýza jazykových potřeb vojenských profesionálů, třídění 2. a 3. stupně*. studie. 2006.
- JONÁKOVÁ, S., ŠIKOLOVÁ, M., DVORSKÝ, J. Výsledky analýzy jazykových potřeb vojenských profesionálů AČR. *Vojenské rozhledy*, 2006, roč. 15, č. 2, s. 114-119. ISSN 1210-3292.
- JONÁKOVÁ, S., ŠIKOLOVÁ, M. Akreditace inovovaného kurikula předmětu anglický jazyk v systému UNiCert na FVT UO. *Listy Univerzity obrany*, 2006, roč. 3, č. 1, s. 14-15.
- JONÁKOVÁ S., ŠIKOLOVÁ, M. Inovace kurikula v souladu se zvýšenými požadavky na výstupní jazykovou úroveň absolventů UO. In *Sborník příspěvků z Konference k jazykové přípravě v rezortu MO*. Vyškov.
- JONÁKOVÁ S., ŠIKOLOVÁ, M. Needs Analysis – Design, Process and Results Interpretation. In *Languages for Specific Purposes in Higher Education*. [CD-ROM]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Univerzita obrany, 2006, s. 88-92. ISBN 80-214-3213-6.
- ŠIKOLOVÁ, M., JONÁKOVÁ S. Proces inovace kurikula na Fakultě vojenských technologií Univerzity obrany v Brně. In *Cizí jazyk pro účely studia a profese v podmínkách EU*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2006, s. 172-178. ISBN 80-7044-818-0.
- ŠIKOLOVÁ, M., JONÁKOVÁ S. Curriculum Innovation. In *Languages for Specific Purposes in Higher Education*. [CD-ROM]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Univerzita obrany, 2006, s. 226-230. ISBN 80-214-3213-6.
- DUBIN, F., OLSHTAIN, E. *Course Design*. 7th ed.: Cambridge University Press, 1994. ISBN 0-521-27642-X.
- NUNAN, D. *Syllabus Design*. 11th ed.: Oxford University Press 2002. ISBN 0-19-437139-5
- DUBIN, F., OLSHTAIN, E. *Course Design*. Cambridge University Press, 1994, Seventh Printing. ISBN 0-521-27642-X.
- JORDAN, R. R. *English for Academic Purposes*. Cambridge University Press, 2005. Seventh Printing. ISBN 0-521-55618-X.
- MARKEE, N. *Managing Curricular Innovation*. Cambridge University Press, 1997. ISBN 0-521-55524-8.
- RICHARDS, J. C., *Curriculum Development in Language Teaching*. Cambridge Language Education, 2001. ISBN 0-521-80491-4.

Někteří lidé by nazvali typ operace, která má zajistit lidskou bezpečnost, humanitární intervencí. Termín „humanitární intervence“ nicméně implikuje čistě vojenský přístup. EBS (evropská bezpečnostní strategie) zdůrazňuje, že v oblastech, kde došlo ke kolapsu státní moci a regionálním konfliktům, „může nastolení pořádku vyžadovat použití vojenských nástrojů“, nicméně vedle toho je zapotřebí také humanitární pomoc, účinná práce policie, řešení nevojenských krizových situací a širší politické a ekonomické nástroje. V EBS je vyjádřeno přesvědčení, že EU je „pro řešení těchto komplikovaných situací s mnoha aspekty obzvláště dobře vybavena“. Tyto druhy úkolů se někdy nazývají „budováním státu“ (state-building), „budováním národa“ (nation-building) či „mírovou obnovou“ (post-conflict reconstruction).

Doktrína lidské bezpečnosti pro Evropu
Barcelonská zpráva studijní skupiny pro evropské bezpečnostní kapacity

(předloženo v Barceloně 15. září 2004)

In: *Bezpečné Česko v bezpečné Evropě*

Praha: Úřad vlády České republiky, 2007, ISBN 978-80-87041-17-8.